

Jan Tomczak

"Jesus ruft uns : ein Vorbereitungskurs zur Erstkommunion - Werkmappe für das Kind - Handreichung für den Katecheten", Hermine König, Karl Heinz König, Karl Joseph Klöckner, München 1977 : [recenzja]

Collectanea Theologica 49/2, 197-198

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

testanckiej, może tłumaczyć brak w niej elementów liturgicznych, szczególnie Eucharystii. Poświęcenie sześciu katechez w klasie trzeciej zapoznaniu się dzieci z religią muzeumską jest na pewno spowodowane dużą ilością jej wyznawców, którzy przebywają w RFN.

Autorzy mimo zastosowania różnorodnych metod, form i licznych pomocy dydaktycznych chcieli dać do ręki nauczycielom religii możliwie prosty podręcznik z materiałem łatwym w przeprowadzeniu.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Hermine KÖNIG — Karl Heinz KÖNIG — Karl Joseph KLÖCKNER, *Jesus ruft uns. Ein Vorbereitungskurs zur Erstkommunion — Werkmappe für das Kind — Handreichung für den Katecheten*, München 1977, Kösel-Verlag, s. 88 (+11) + 42.

Wymienieni wyżej autorzy przygotowali piętnaście katechez dla dzieci ośmioletnich przygotowujących się do pierwszej Komunii św. Dwanaście wspomnianych katechez jest pomyślanych do przeprowadzenia przed pierwszą Komunią św., a trzy po jej przyjęciu. Na ten kurs przygotowawczy składają się dwa zeszyty: jeden dla dziecka, nazwany teczką do pracy, a drugi dla uczącego.

Opublikowane materiały charakteryzuje teologiczno-antropologiczne założenie oraz przedstawienie i ujęcie właściwe dla dziecka. Odpowiada to dzisiejszym wymaganiom katechezy parafialnej, którą przeprowadza parafia jako wspólnota i jest za nią odpowiedzialna. Ukazują ludzką potrzebę wspólnoty i możliwość jej urzeczywistnienia we wzajemnych stosunkach międzyludzkich i w łączności z Jezusem Chrystusem oraz jak to doświadczenie przyczynia się do tworzenia samej wspólnoty. Zostało również bardzo wyraźnie wydobyte znaczenie oddania się Chrystusa za nas, które jest źródłem wspólnoty. Autorom nie chodzi o dogmatyczne rozważania o Eucharystii, lecz o umożliwienie przeżywania obecności Chrystusa w jego gminie w teraźniejszej sytuacji. Twórcy przygotowanych spotkań tak je ułożyli, aby kształtowały całego człowieka, a szczególnie w jego istocie społecznej.

Opracowane materiały mają kształtować przede wszystkim dzieci idące do pierwszej Komunii św. Jest to niemożliwe do osiągnięcia bez równoczesnego zaangażowania religijnego rodziców, rodziny i gminy. Stąd tak ułożono proponowane katechezy, aby przy ich przeprowadzaniu były zajęte lub przynajmniej zainteresowane wspomniane wspólnoty. Napisano te katechezy do realizacji w małych grupach łączących od ośmiorgo do dziesięciorgo dzieci, którymi kierują zasadniczo matki i ojcowie nie w charakterze nauczycieli religii, lecz w roli zaangażowanych członków gminy. Dla nich autorzy przeznaczili drugi zeszyt, w którym znajdują się instrukcje i wskazania potrzebne do prowadzenia wspomnianych spotkań. Zawarte są one w rozważaniach wstępnych o charakterze teologicznym, antropologicznym i metodycznym oraz w samych katechezach, które w zwięzłej i prostej formie podają szczegółowo konkretne metodyczne i treściowe wskazania właściwe każdemu elementowi jednostek w podręczniku dla dziecka. O niektórych trudnościach, jakie mają dzieci w związku z Komunią św., i o sposobie urządzania uroczystości pierwszej Komunii św. zwłaszcza przyjęcia w domu mówią refleksje dla rodziców, umieszczone na luźnych kartkach w zeszyście dla dziecka.

Teczka do pracy uczniów została tak zaplanowana, że uczący wręcza każdorazowo tylko po jednej katechezie. A więc materiały do przerobienia przechowuje u siebie. Mieszczą się one bowiem na luźnych kartkach, które dzieci po przerobieniu spinają w odpowiedni skoroszyt.

Każda jednostka lekcyjna w teście dla dziecka jest podzielona na poszczególne odcinki, często na pięć punktów kolejno ponumerowanych. W opracowaniach autorzy uniknęli stereotypów i jednakowych schematów, dzięki

czemu materiały zyskują na urozmaiceniu, mogą wzbudzić większe zainteresowanie i chronić przed znużeniem. To urozmaicenie widać szczególnie w różnym rozmieszczeniu w poszczególnych jednostkach tekstów i obrazów czy wolnych miejsc przeznaczonych do pisania, naklejania, rysowania lub malowania. Graficzne rozłożenie tekstów i obrazów okazuje się interesujące. W teczce przeznaczonej do pracy uczniów umieszczono pięć arkuszy z tekstami, a przede wszystkim z obrazami, które dzieci mają wkleić w wyznaczonych miejscach. Wszystkie jednostki dla dziecka mają dodatkowo kartę do czytania z interesującymi tekstami i opowiadaniem.

Metody przewidziane w podręczniku są różne i urozmaicone, a przede wszystkim nastawione na aktywność dziecka. Wypada wymienić różnego rodzaju rozmowy, odgrywanie ról, tłumaczenie tekstów, ukierunkowane oglądanie obrazów, tworzenie ich i akcje podejmowane w gminie przez dzieci.

Warto podkreślić, że omawiane katechezy wychodzą z doświadczenia i ze świata dzieci oraz są w tym świecie mocno osadzone. Stanowią wartościowy i interesujący wkład w katechezę wspólnoty parafialnej.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Hans FRÖR, *Ich will von Gott erzählen wie von einen Menschen, den ich liebe*, München 1977, Chr. Kaiser Verlag, s. 76.

Już sam tytuł książki „Chcę opowiadać o Bogu jako o człowieku, którego kocham”, mówi wiele o jej treści, a zwłaszcza o formie, w jakiej jest przekazywana. Podobną myśl wyraża również podane motto zaczerpnięte z prorocтва Jeremiasza (51,10): „Przyjdźcie, pozwólcie nam opowiadać dzieła Pana, naszego Boga”.

Istotnie, cała książka jest w sensie dosłownym opowiadaniem o Bogu. Zaczyna autor od momentu, kiedy istniał tylko Bóg i powziął decyzję stworzenia świata. Ukazuje w sposób żywy i plastyczny Boga, który stwarza świat, nadaje mu prawa i obserwuje jego rozwój aż do pojawienia się człowieka. Czytelnik niejako razem z Bogiem przygląda się ewolucji świata. Czyta o Bogu, który widzi podobieństwo między sobą i człowiekiem, a płacze z powodu jego złych czynów. Hans Frör opowiada, jak Bóg wkracza w historię ludzką przez wybranie Abrahama, przez dzieje Izraelitów, a szczególnie przez samego Jezusa Chrystusa, któremu poświęcił połowę swej książki. Kończy swe opowiadanie na zmartwychwstaniu i nowym życiu w Kościele.

Nie tyle jednak tematyka zasługuje na szczególną uwagę w tej książce, ile sposób jej ujęcia przez autora, który opowiada o Bogu na sposób ludzki. Bóg w jego relacji zachowuje się jak człowiek. Posiada uczucia ludzkie: cieszy się i smuci, raduje i płacze, zastanawia się i podejmuje decyzje, jest w dobrym i złym nastroju. Hans Frör uważa, że takie mówienie o Bogu jest jak najbardziej biblijne i bliskie człowiekowi, ponieważ opiera się na przeżyciach i doświadczeniach ludzkich. Właśnie obok elementu opowiadania najbardziej godny podkreślenia w omawianej książce jest element doświadczenia. Autor pisze w ten sposób, by w dawnych opowiadaniach ludzi zawartych w Starym i Nowym Testamencie dostrzec doświadczenie ludzi z Bogiem. Czytelnik czuje: tutaj jest o mnie mowa. Może również zdobyć potrzebne doświadczenie wiary. Komu biblijne przekazy stały się dalekie i obce, może przy lekturze przedstawianej pozycji doświadczyć, że owe stare historie Pisma św. są dziś nie mniej aktualne niż dawniej.

Autor nie boi się wspomnianym sposobem opowiadać o Bogu. Nie lęka się antropomorfizmów. Wie bowiem, że nie wolno o Nim milczeć, a mówić możemy tylko w naszym ludzkim języku. Język ten posiada ludzkie wyobrażenia i obrazy dla wyrażania religijnego doświadczenia. Nawet najbardziej abstrakcyjne pojęcie Boga jest wytworem ludzkiego myślenia, a wypowiedzi przez negację, czym Bóg nie jest, również są obrazami, jakkolwiek